

LANDSBYPLAN FOR SPANDET

- ET IDEKATALOG

Esbjerg
Kommune

FORORD

Landsbyplaner

Denne landsbyplan er én ud af i alt 20 landsbyplaner lavet for Esbjerg Kommunes større landsbyer.

Landsbyplanerne er et ønske Byrådet har haft om at få samlet alle de idéer og visioner, som man går med i landsbyerne, i en form for idékatalog, der fremover kan danne baggrund for en videre fysisk og æstetisk planlægning og udvikling af landsbyerne.

Det er meningen, at landsbyplanerne skal afspejle byernes udviklingsmuligheder på baggrund af det omgivende landskab, landsbyens kulturhistorie og særegne karaktertræk, så en fortsat udvikling kan ske i respekt for den enkelte landsbys helt særegne præg.

Landsbyplanerne rummer ønsker og forslag til større byudviklingsprojekter af en mere langvarig karakter, og mindre mere konkrete forskønnelsesprojekter som er lige til at gå til her og nu.

Der er ikke fra politisk side bundet en efterfølgende økonomi op på planerne til en realisering af de mange idéer, men man håber på, at landsbyerne selv med planerne i hånden mere målrettet kan søge om tilskud ved diverse fonde til en realisering af nogle af idéerne. Der er bagerst i planen oplistet nogle af de fonde, som man måske vil kunne ansøge om tilskud.

Det er et af hovedmålene med landsbyplanerne, at der hermed bliver sat mere fokus på de lokale styrker, herlighedsværdier og udviklingsmuligheder som ligger i Esbjerg Kommunes landsbyer, både for at øge interessen for landsbyerne blandt egne indbyggere som blandt kommende tilflyttere, men også af hensyn til landsbyernes fortsatte fremtidige udvikling som selvstændige levedygtige samfund.

Landsbyplanens planmæssige konsekvenser

Landsbyplanerne er ikke et plandokument og har ingen direkte planmæssige eller politiske konsekvenser, men for de større og mere overordnede visioner er det tanken, at landsbyplanerne i kommunens videre langsigtede planlægning vil kunne tages op og indgå som konkrete forslag til de næste revideringer af kommuneplanen. For eksempel er der i planen peget på mulige byudviklingsområder, som ikke er med i den

gældende kommuneplan. Om de så kommer med i senere kommuneplaner vil til den tid bero på en vurdering af blandt andet behovet for flere bolig- og erhvervsområder og om der er en sammenhæng imellem let adgang til offentlig transport, gode veje, jernbaner, skoler, butikker og om grundende har en så attraktiv beliggenhed, så de kan forventes solgt. I forbindelse med kommende budgetlægninger og planlægningen af nye drifts- og anlægsopgaver vil det også være helt naturligt fremover at se på, hvad der er foreslået i landsbyplanerne og om muligt tage højde for dette,

Landsbyplanens opbygning

Hver landsbyplan rummer først en analysedel, hvor landsbyens historie, en analyse af landskabet og særlige karaktertræk ved byen bliver beskrevet.

Derefter følger en samlet overordnet indsatsplan for byen, hvor udvalgte forslag til forbedringer og nye tiltag præsenteres; og endelig til sidst er nogle, af Lokalrådet udpegede, indsatsområder nøjere og mere detaljeret beskrevet og visualiseret. Disse mere detaljerede forslag til indsatsområder er udformet, så de direkte bør kunne anvendes af landsbyen i en konkret ansøgningssammenhæng.

Bagerst i landsbyplanen findes bilag, der beskriver mulige bindinger i forhold til fredninger, naturbeskyttelsesloven og gældende kommuneplanbestemmelser samt en opgørelse over de støttemuligheder der kan have interesse, når der skal arbejdes videre med indsatsområderne.

Endelig findes en samlet opstilling over alle de forslag og idéer, der kom til landsbyplanarbejdet under det indledende workshopmøde med alle interesserede. Denne liste kan være praktisk at have, når landsbyen fremover vil arbejde videre med byens fremtidige udvikling.

Landsbyplanerne er blevet til i et udviklingssamarbejde med den enkelte landsbys lokalråd, kommunale planlæggere fra Planafdelingen og Vej & Parkafdelingen samt eksterne konsulentvirksomheder.

Landsbyplanen for Spandet er udarbejdet af Esbjerg Kommune og Preben Skaarup Landskabsarkitekt MAA MDL i et tæt samarbejde med følgegruppen udpeget af borgerne i Spandet.

Indhold

Forord	2
Historie	4
Karakteristik	6
Landskabsanalyse	8
Byanalyse	10
Indsatser	12
Indsatsområde 1 - Stationsvej og Brugsgrunden	16
Indsatsområde 2 Sammenbinding af kirke, forsamlingshus og den gamle skole	18
Indsatsområde 3 Grønt område ved Toftlundvej	20
Bilag 1 - Beskyttet natur	22
Bilag 2 - Bindinger	24
Bilag 3 - Støttemuligheder	26
Bilag 4 - Noter fra workshop	27

Spandets følgegruppe bestod af:
Thomas Holst, Winnie Kaul-Petersen, Orla Jensen, Morten Fruth, Ali Emadi, Jesper Olesen og Birthe Pedersen

Spandetvej

Fritsbjergvej

Skolevænge

Mølbyvej

Trekronervej

Spandet Kirkevej

Arnumvej

SPANDET

Møllevænget

Dæmningen

Stabovvej

Agerløften

Toftlundvej

G1 Spandet Vej

Spandet Kærvej

Hølløskovvej

0 75 150 300 m

Luftfoto: © Cowi © Scankort.

HISTORIE

Spandet er en landsby i det tidligere hertugdømme Slesvig, hvilket gør dens historie lidt anderledes end andre landsbyers i Esbjerg Kommune. En væsentlig del af byens udviklingshistorie, stationsbyen, er knyttet sammen med tiden under tysk herredømme 1864-1920, mens en anden væsentlig faktor i byens nuværende fremtræden, Arnumvej, der nærmest deler byen i 2, skal ses som et resultat af udviklingen af infrastrukturen i perioden efter genforeningen. Den sidste del gennem byen fra Stationsvej/Skolevænge til Toftlundvej blev færdigbygget omkring 1942.

Landsbyen er nævnt første gang 1323 Spandwith; agrene blev udskiftet 1782, mens fælled, hede og mose blev udskiftet 1802. Af de gamle kort fremgår, at den samling af gårde der oprindeligt udgjorde landsbyen lå omtrent 1 km syd for kirken omkring Gl. Spandetvej, Spandet Kærvej og Hølleskov.

Den ældste del af byen på dens nuværende placering ligger langs Skolevænge og består af nogle gårde og den tidligere kro. Krodriften blev indstillet i 1912, men ejendommen har beholdt navnet. På samme vej ligger Spandet Forsamlingshus fra 1909 der kan ses som en del af arbejdet for danskheden. Den gamle skole er fra 1839. Den nye skole fra 1943 blev nedlagt 1989 og bruges nu til forskellige andre formål. Kirken og den tidligere herregård, Spandetgård, som nu er delt op i flere ejendomme, runder Skolevænge af mod Arnumvej. Denne del af byen er placeret højt på kanten af en bakke med et stærkt terrænfald mod nord. Den har i meget høj grad bevaret det gamle landsbypræg med god afstand mellem husene og marker helt ud til vejen.

Præsteboligen fra 1899 ligger bagved kirken ved Spandet Kirkevej. Tillige bør nævnes huset ved Toftlundvej, lige over for Skolevængen, som skal have huset en officer i gendarmeriet. Denne bygning fortæller om landsbyen som en del af grænseegnen 1864-1920.

I 1910 åbnede amtsbanestrækningen fra Gram til Skærbæk med stationer i Gram, Gramby, Tiset, Arnum, Spandet, Fjersted, Roager, Ø. Åbølling, Frifelt, Ullemølle og Skærbæk A. Den nyåbnede station gav anledning til en udbygning af byen langs Stationsvej, en udbygning som udvidede den tidligere landsby til stationsby med butikker – der var 2 købmænd, slagter, bager, smed, tømrer og murere – sparekasse og offentlige kontorer; alt med tyngdepunkt omkring stationen. Bygningen af amtsbanerne var tillige en vigtig del af arbejdet for at integrere lokalområderne i den tyske stat bl.a. gennem udstationeringen af et overvejende tysk jernbanepersonel. Det er derfor uheldigt, at såvel stationen som den overfor liggende

tidligere brugsforening, oprindeligt bygget som købmændsbutik i 1911, i vinteren 2011-12 er blevet revet ned, begge grundet fremskredent forfald. Det har fjernet tyngdepunktet i den fortælling som Stationsvej kunne udgøre.

Sammenfattende kan siges, at udviklingen viser en tredelt historie. Spandet er først en samling af gårde og huse syd for kirken ved Gl. Spandet Vej og Spandet Kærvej. Dernæst en udvikling langs Skolevængen ved kirken og hovedgården, med skole, forsamlingshus og kro. Og endelig, efter anlæggelsen af jernbanen, vokser stationsbyen op langs Stationsvej, hvor de nu synlige spor er de mange huse langs vejen, der giver et mere bymæssigt præg.

Kilder:
Trap Danmark, 5. udg. 1965
Kommuneatlas Ribe
www.toptop.dk
www.ugeavisen.dk/ribe
Spandet Sognearkiv

Spandet Station 1910. Fotoet er taget før banens indvielse. Sporet er endnu ikke ført over Stationsvej, og det er et arbejdstogsæt, der holder ved stationen. (Foto fra Spandet Sognearkiv)

Skolevængen med kirken set fra vest omkring 1900-1910. Fotografen har stået ved Spandetvej. (Foto fra Spandet Sognearkiv)

Luffoto af Spandet set fra syd omkring 1952-54. Stationsbyen omkring stationen, Brugsen og Stationsvej ses tydeligt i forgrunden med kirken og Spandetgård ved Skolevængen i baggrunden. (Foto fra Spandet Sognearkiv)

Preussisk Kort 1880

Spandet Lave målebordsblade o. 1945

4 cm kort 1976

4 cm kort 2001

KARAKTERISTIK

Landsbyen Spandet ligger i Spandet Sogn som en del af et lokalsamfund, der består af Mølby, Høllerskov, Fjersted, Ll. Spandet, Sibirien samt Spandet som er hovedbyen i sognet. Denne plan har fokus på udviklingspotentialer i Spandet by.

Byens historie består, som man kunne læse i det tidligere afsnit, af tre forskellige udbygningsfaser. I byen findes der både gamle og nyere gårde, boliger fra omkring 1920 og parcelhuse fra 70'erne til i dag. Byens mange udbygningsperioder har medvirket, at der i dag er tre centre i byen. Et ved skolen, et ved kirken og et ved Stationsvej.

Byen har tidligere hovedsageligt ernæret sig ved landbrug, men i dag er der kun få fulltidslandbrug tilbage. Dog er der i dag en række mindre erhvervsvirksomheder i landsbyen og dens opland.

Nord for byen har der tidligere været et teglværk, de eneste spor fra teglværket er to mindre søer i et skovområde. Tæt på byen har der tidligere været udvundet mergel, dette har også efterladt nogle søer, blandt andet længst mod vest på oversigtskortet.

Byen ligger i kanten af Esbjerg Kommune, som en af de mest sydvestlige byer. Dog ligger byen meget centralt og i nærhed til en række større byer i det sønderjyske. Der er stort set samme afstand til Esbjerg, Kolding og Åbenrå. Spandet ligger cirka 13 km fra Ribe og 5 km fra Arnum.

Byens Data

Spandet er i Kommuneplan 2010-2022 udlagt som landsby. Det betyder, at der kan ske en moderat udbygning, der tager udgangspunkt i landsbyens struktur, bygningsmiljø og bevaringsværdier, og hvor nærheden til det åbne land er en bærende kvalitet. Landsbyenspotentialer for turisme bør også overvejes i udbygningen. Landsbyen er beliggende i landzone.

Landsbyens udstrækning er markeret på modstående kort. I afgrænsningen er der stadig rum til udbygning. Dette kan ske på grundene for enden af Møllevej.

Stort set hele byen ligger indenfor en udpegning som kulturmiljø. Denne udpegning er sket på grund af områdets harmoniske og bevaringsværdige helheder, der ønskes bevaret.

Langs Skolevej, ligger den nedlagte Spandet skole, som lukkede i 1989. Skolen fungerer i dag som lokalcenter med hobbyklub, legeklub, motionsrum etc. Syd for skolens bygning ligger et større grønt areal, hvor der er legeplads, grillhus og mod vest en tennisbane. Syd for Arnumvej ligger boldbanen.

Overfor skolen ligger byens forsamlingshus, der har en fin sal med flotte vægmalerier. Længere mod øst ligger Spandet Kirke centralt i byen, omgivet af store træer samt en lille kirkelund modsat kirken. Bag kirken ligger den tidligere herregård Spandetgård.

Midt på Stationsvej ligger et i dag åbent område hvor den tidligere stationsbygning og brugsforening lå. Stationsbygningen er nedrevet i 2012 og Brugsen i 2011.

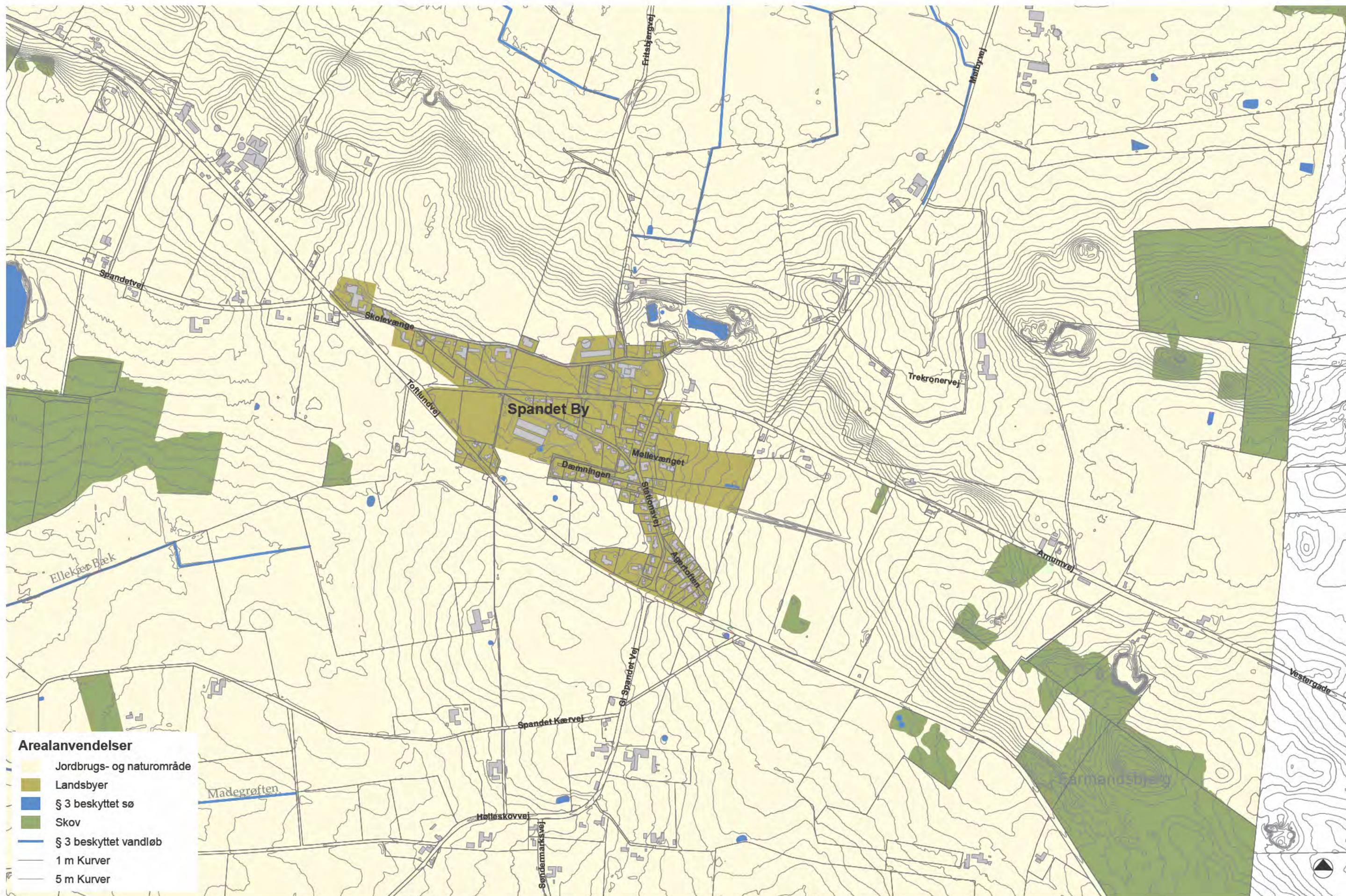
Indkørslen til Spandet fra Arnumvej

Den nedlagte skole

Spandet Kirke

Orienteringskort med anvendelser efter Kommuneplan 2010-2022, 1:10.000

Spandet ligger på kanten mellem morænelandskabet fra den næstesidste istid på Toftlund bakkeø og skråningen ned til hedesletten.

Det mest markante landskabstræk i området er arealet omkring Fårmandsbjergtet som er markant både i sin højde på 58 meter, men også i forhold til det omkransende skov- og hedeareal. Området ved Fårmandsbjergtet er fredet. Nord for Fårmandsbjergtet ligger skov- og hedearealet ved Gelsådalen og Stensbæk Plantage, som strækker sig over et stort område mod nordøst. Omkring byen er der mindre skovområder, der alle er fredskov.

Landskabet omkring Spandet er et landbrugslandskab, som er opdelt af en række levende hegn, der skærmer mod vinden. De levende hegn løber primært nord - syd, og da byen strækker sig øst vest, er hegnene ikke med til at ødelægge udsigten fra byen, men er nærmere med til at indramme den. Dog gør læhegnenes placering, det er svært, at opfatte byen når man kommer til den.

Der er få vandløb nord for byen og der ligger få engarealer spredt ud i landskabet omkring byen. Det ene af disse engarealer ligger meget bynært syd for Dæmningen. Nord for byen findes et område med skov og mindre søer, hvor det tidligere teglværk lå.

Sydvest for byen er der et område, som ligger lavere end resten af området. I dette område er der en række mindre åløb og grøfter, samtidig rummer området en række mindre og større skove.

Inde i byen er der etableret et par bynære skove omkring Spandet Kirke, disse er med til at give byen en grøn karakter. Desuden er der en del større træer i byen, som gør byen grøn.

I byen er der en del kig til det omkringliggende landskab. Disse kig sker mellem huse ved små markveje, og generelt når man bevæger sig rundt i byen. I området mod nord ved Spandet Kirke er der trukket dyrkningsarealer helt ind i byen, hvilket giver stedet landsbykarakter.

I Spandet er de fleste rabatter grønne, dette er med til at give byen en landsbykarakter, dog er der nogle steder anlagt grusrabatter. Grønne rabatter er med til at give byen en hel særlig landsbystemning, der ikke findes inde i de større byer. Derfor bør grønne rabatter være at foretrække i en landsby.

Syd for Spandet Kirke er der to mindre skovarealer, disse arealer medvirker i samspil med træerne foran kirken samt beplantningen i de omkringliggende haver til, at det er svært

at se kirken når man kommer fra øst. Den tætte beplantning mod øst medvirker, at de primære kig mod kirken opleves fra vest fra Arnumvej eller Skolevænge.

Omkring skolen er der et større grønt areal, der sammen med boldbanerne syd for Arnumvej udgør byens grønne rekreative arealer.

BESKYTTET NATUR

Rundt om Spandet ligger der mindre områder med eng og mose. Desuden er der en række skovarealer, der er omkranset af en skovbeskyttelseslinie. Umiddelbart er ingen af områderne til hinder for udviklingen af byen.

Se mere om beskyttet natur i 'Bilag 1 - Beskyttet natur'

Grøn sti syd for skolen ved Arnumvej

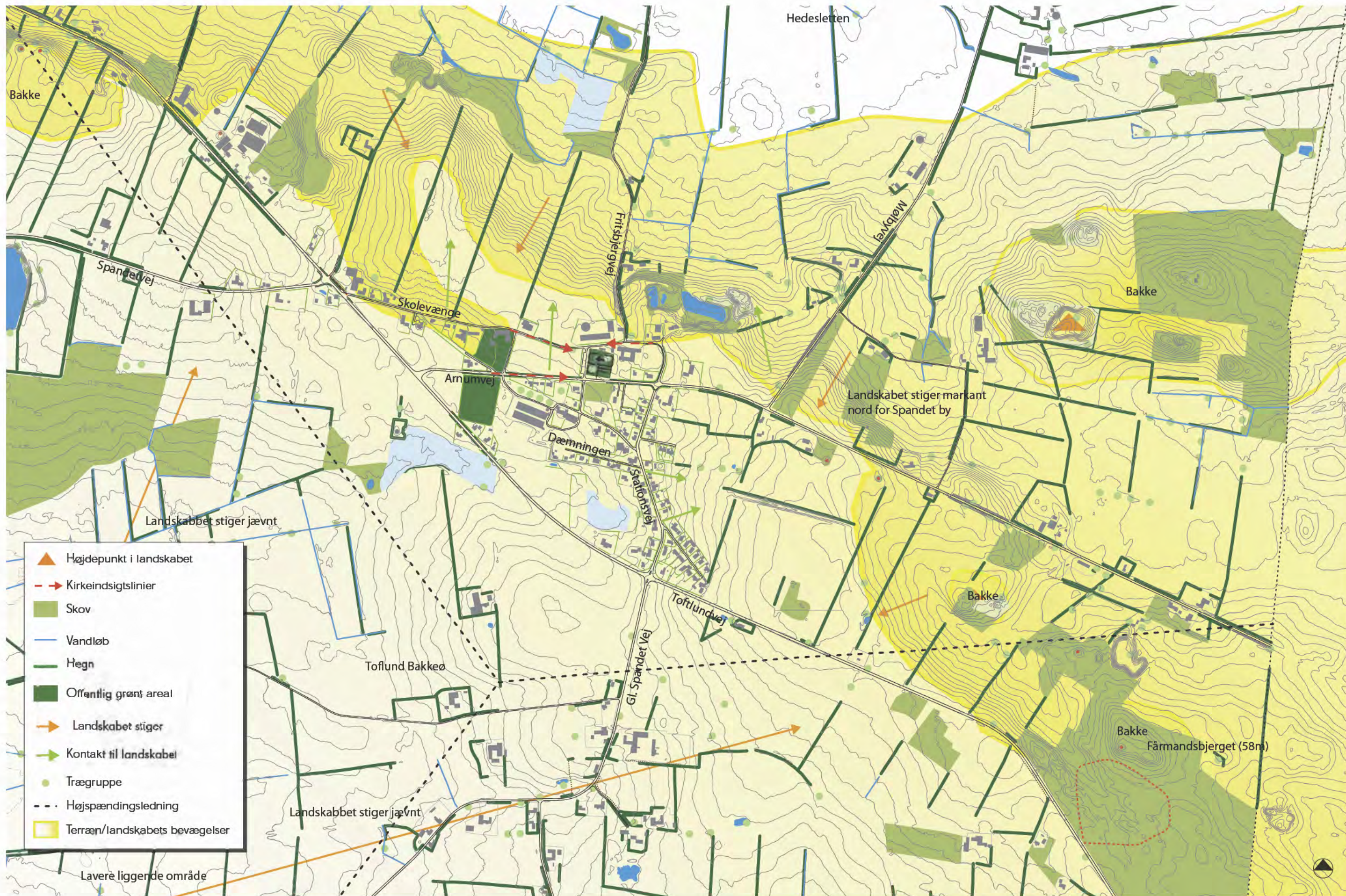
Kig fra Mølbyvej op mod byen og kirken, her ser man det markante landskabstræk

Skoven ved Fårmandsbjergtet

Boldbanerne syd for skolen

Landskabsanalyse 1:10.000

BYANALYSE

Spandet er meget forskellig på grund af byens udbygning gennem mange forskellige tidsperioder. Trods en meget forskelligartet bygningsmasse bliver byen bundet sammen af sine grønne rabatter og sammenhængende byrums karakter med kig til landskabet. Desuden er de forskellige tidsperioder tilpas blandet, så der ikke opstår alt for store områder fra en bestemt tid, hvilket også er med til at give en harmonisk helhedsfølelse.

Byen har tre forskellige centre. Et ved skolen og forsamlingshuset, et ved kirken og et hvor Brugsen og stationen lå. Dette gør at byen bliver splittet og det er svært at finde et eksakt center. Hvert center har en særlig karakter og identitet.

Byen har en række bevaringsværdige bygninger særligt i 'stationsbyen' og de ældre bebyggelser mod nordvest hvor Skolevænge møder Toftlundvej. Disse bygninger trænger i nogle tilfælde til en istandsættelse, dette er vigtigt for at den fremstår som en by i fremgang og udvikling. Istandsættelserne bør ske i samråd med rådgivere, der kan vejlede om korrekt istandsættelse i forhold til bygningernes byggestil.

Områder i byen

Byens områder er udpeget på modstående kort.

De oprindelige gårde. Helt mod syd ligger de eksisterende gårde i et fællesskab omkring Gl. Spandetvej og Hølleskovvej. Omkring gårdene ligger diger samt en række trægrupper, som markerer 'byen' i landskabet. Gårdene ligger forholdsvis åbent i landskabet langs Gl. Spandetvej/Hølleskovvej og man fornemmer en lille tæthed på stedet, dog får man ikke følelsen af en egentlig by.

Parcelhuse '70erne. Når man kommer ind i Spandet fra Toftlundvej, er det første kvarter, man møder parcelhuskvarteret med huse fra 1970'erne. Området er det eneste større område med parcelhuse i byen og består af ca. 20 forholdsvis små grunde. Området har bevaret oplevelsen af en landsby, da der ikke er anlagt fortove; dog kunne rabatterne godt have en mere grøn karakter for at understrege landsbyfølelsen.

Stationsbyen. Længere mod nord langs Stationsvej ligger stationsbyen med boliger fra omkring 1910, der er blevet bygget i forbindelse med at banen kom til byen. Boligerne er i deres helhed meget fine, dog er der ejendomme, der kunne bruge en renovering. En del af helheden i stationsbyen er forsvundet efter at stationen er nedrevet.

Stationsvej med bebyggelse af o. 1920 med rabat i grus

Parcelhuse langs Agertoften fra omkring 1970 med rabat i grus

Udbygningen ved Mølløvænget med grøn rabat

Mindre erhvervsområde nord for Dæmningen

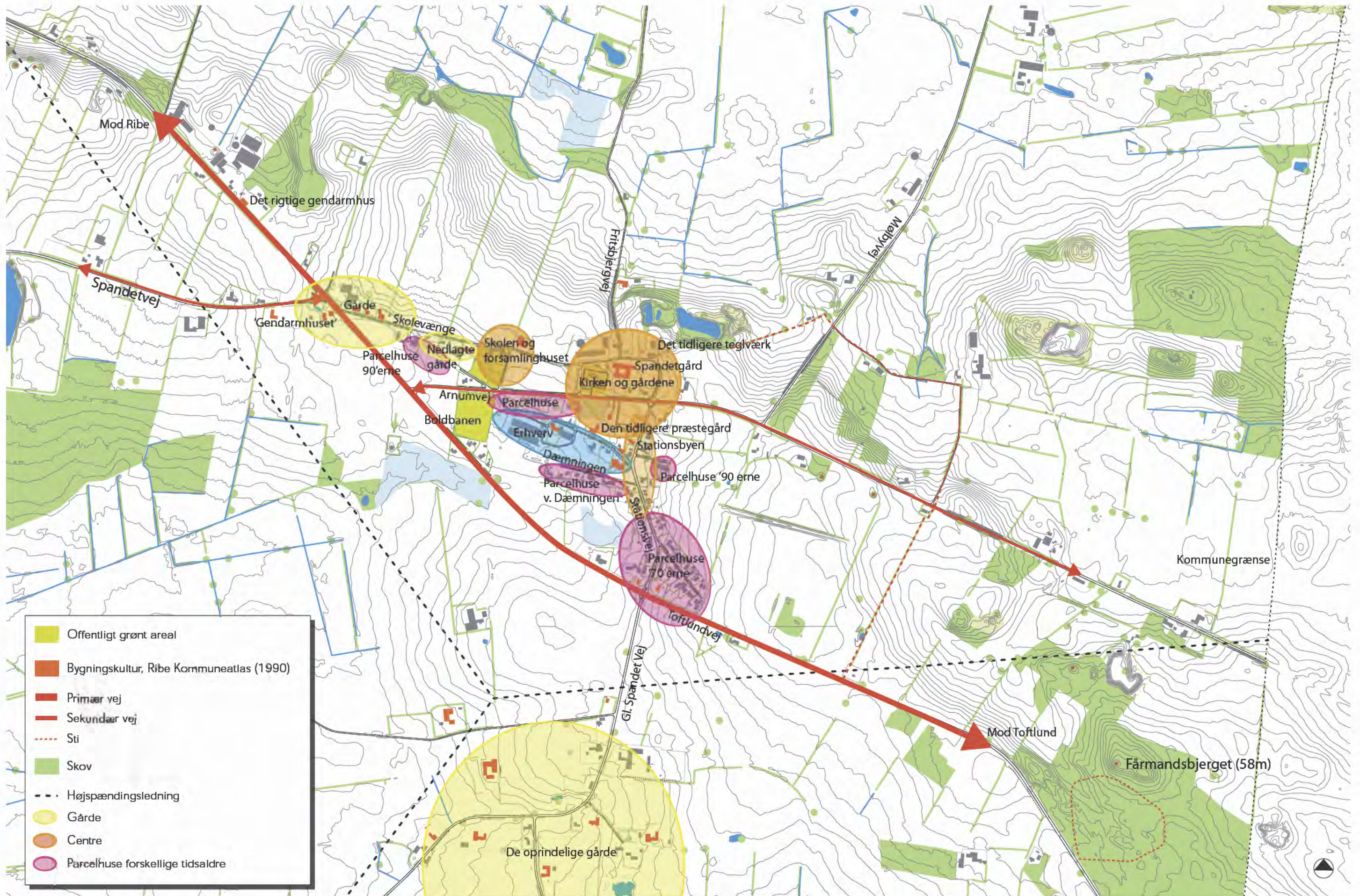
Parcelhuse v. Dæmningen. Vest for stationsbyen ligger en mindre streng langs Dæmningen med parcelhuse fra 70'erne, dog er et enkelt hus i rækken ældre og har højst sandsynligvis fungeret som arbejderbolig til banen er fra omkring 1910. Boligerne langs Dæmningen har haver på begge sider af vejen hvilket giver gaderummet en hel særlig karakter.

Erhverv. Nord for Dæmningen ligger der et område med mindre virksomheder og en større gård. Nogle af virksomhederne ligger i bygninger fra stationstiden. Området fremstår som en bagside af byen.

Parcelhuse. Langs Arnumvej nord for erhvervsområdet ligger der en stribe parcelhuse af nyere dato. Bebyggelsen ligger kun på sydsiden af vejen, hvilket gør at landskabet omkring byen stadig fornemmes.

Haverne ved Dæmningen, den grønne karakter gør vejen til noget særligt

Byanalyse 1:10.000

Parcelhuse 90'erne. Øst for stationsbyen ligger et lille område ved Mølevænget, der er udbygget i 90'erne. Og der er yderligere udstykninger klar for enden af vejen ud mod det åbne landskab. Udbygningen af området lader dog vente på sig og grundene er endnu ikke solgt.

Kirken og gårdene. Ved Spandet Kirke ligger der et område præget af kirken og ældre gårde heriblandt Spandet gård. Spandetgård er en firlænget gård, der tidligere var herregård. I den sydlige del af området ligger desuden den gamle præstegård som er en fin bygning med spir på taget. Området har karakter af at være den ældste del af byen, og dyrkningslandskabet går her ind i byen hvilket er karaktergivende for stedet.

Skolevænge. Langs Skolevænge ligger området med skolen og forsamlingshuset, længere ude et lille område med nyere parcelhuse og til sidst hvor Skolevænge mødet Toftlundvej ligger der en samling af ældre bebyggelse. I området ligger bl.a. den gamle kro og det falske gendarmhus (huset er ved istandsættelsen blevet benævnt gendarmhuset da der tidligere har boet en tysk officer der, det rigtige gendarmhus ligger længere henne ad Toftlundvej). Området fremstår noget blandet og tidsperioderne folder sig ind mellem hinanden.

Kirken

Spandet Kirke er en tufstenskirke, ligesom en række andre kirker på egnen. Kirken ligger indhyllet i en række større træer, som er med til at markere kirken på Arnumvej. Fra øst er kirken svær at se da den del beplantning både omkring kirken og de private haver skygger for kirken. Fra vest opleves kirken dog tydeligere, da træerne i læhegnene er mindre og knap så dominerende. Parkeringspladsen ved kirken er en udposning på Spandet Kirkevej omkranset af et mindre læhegn. Denne løsning er meget elegant og indpasset i byens rum, så det ikke virker som et voldsomt indgreb i byen.

Byens infrastruktur

Spandet ligger på kanten af Toftlund Vej, som er den eneste større vej i området. Desuden knytter den sig til Arnumvej, der kører gennem byen syd for kirken. Byen er desuden betjent af en række mindre lokale veje, som snor sig mellem husene og landskabet. Disse veje mødes ved den gamle station og danner på den måde et center i byen.

Der er ingen afmærkede stier i byen eller i det omkringliggende landskab, dog er der en lille rundtur nede ved Fårmandsbjerget samt sti ud i landskabet ved teglsøen. Der er ingen egentlige fortove i byen og rabatterne er primært med græs eller grus.

Spandetgårds avlsbygninger og dyrkningsarealet øst for kirken

Nyere parcelhuse ved Skolevænge

Det falske 'Gendarmhus' ved Toftlundvej

Den gamle præstegård

Forarealet, med de store træer, ved kirken ud mod Arnumvej

Den tidligere Spandet Kro ligger hvor Skolevænge møder Toftlundvej

Legepladsen ved den gamle skole

BINDINGER

Byggeri i nærheden af kirken er reguleres af både exnerfredningen, kirkebyggelinie og kirkeomgivelsesfredning.

Omkring byen ligger der også en række gravhøje, som der skal tages hensyn til.

Øst for byen ligger der en kildepladszone ved vandværkets boringer. I zonen er der meget høje krav til anvendelse af sprøjtemidler og andet, der kan forurene grundvandet.

Desuden er der en lugtgenezone der indkranser stort set hele byen.

Se mere om bindinger i 'Bilag 2 - Bindinger'

Forsamlingshuset på Skolevænge

Den nedlagte skole - i dag lokalcenter

Følgende er ideer og forslag til en styrkelse af byens profil og inspiration til en fremtidig udvikling. Ideerne og forslagene skal betragtes som Spandets borgeres ønsker til forbedringer.

Vision Spandet

Spandet er en levende landsby i Danmarks gamle grænseegn med rødder i landbruget. Landsbyen har et stærkt fællesskab med et rigt foreningsliv, som understøttes med grønne oaser, fællesarealer og muligheder for aktiviteter og udfoldelse.

For at opfylde visionen skal der fokuseres på de centrale steder i byen og arbejde på at understøtte disse særlige steder. De udvalgte indsatsområder sætter fokus på de områder, der kan trænge til en renovering/fornyelse, så byen bliver ved med at være tiltrækkende for tilflyttere. Et særligt fokus bør være på at skabe et klart centrum i byen for at få et omdrejningspunkt, der kan være med til at tiltrække folk fra oplandet.

Der skal også arbejdes på at fastholde landsbykarakteren og binde byen sammen, så der kan opstå helhed i en by fuld af knopskydninger.

1. Forskønnelse af Stationsvej i samspil med Stationsgrunden og brugsgunden

Stationsvej trænger til en opfriskning. Vejen ser lidt trist ud hvilket er ærgerligt da dette er den besøgendes første møde med Spandet. Vejen bør udstyres med ensartede rabatter og en portal ud mod Toftlundvej samtidig bør der findes en anvendelse for Brugs- og stationsgrunden. Området på brugsgunden skal være en grøn oase med plads til leg, ophold og plads til de uformelle møder. Stationsgrunden bliver omkranset af grønt og afskærmet mod Stationsvej. Området er udvalgt til indsatsområde og gennemgås under indsatsområderne.

2. Sammenbinding af skole, forsamlingshus og kirke

Området omkring den nedlagte skole, forsamlingshuset og kirken er i dag byens egentlige centrum. Markeringen af dette center i byen bør være mere klar og understreges af en samling af funktioner og aktiviteter i området. Forslaget bør markere de vigtige punkter ved skole, forsamlingshus og kirken samt skabe forbindelse ud til at et muligt nyt omdrejningspunkt ved teglværksøen.

Sammenbindingen sker ved en aktivering af markarealet mellem skole og kirke, ny beplantning langs Arnumvej samt sammenbinding af skolen og forsamlingshuset på tværs af Skolevænge.

Området er udvalgt til indsatsområde og gennemgås under indsatsområderne.

Grundene ved Møllelægnet kan forvandles til en frugtlund

3. Rekreativt område syd for Dæmningen

Syd for Dæmningen er der et større grønt engareal, som i dag bliver brugt til græsning. Området bør omdannes så der kommer en flottere ankomst til byen og Spandets ansigt udadtil bliver styrket. Området kan indeholde en ny sø, stier, shelters, græsningsarealer og eventuelt energiproduktion. Området er udvalgt til indsatsområde og gennemgås under indsatsområderne.

4. Rekreativt område ved teglværksøen

Søen ved det tidligere teglværk omdannes til udflugtssted for byen. I dag er der ikke adgang til søen, men der foreslås etablering af en sti omkring søen, opholdsområde med bordbænke samt grillmulighed. Stien omkring søen kan koble sig på en eksisterende sti mod øst, desuden skal der etableres en forbindende sti så stedet kan blive koblet til byen, kirken, den gamle skole og forsamlingshuset. Området ved teglværksøen kan på denne måde blive den grønne pendant til byens andre mødesteder.

5. Frugtlund ved Møllelægnet

På arealet, der er udlagt til fremtidigt boligareal ved Møllelægnet, foreslås det at etablere en frugtlund som kan aktivere stedet indtil grundene bliver solgt. Desuden vil frugtlandene give et godt grundlag for en fremtidig bebyggelse, da beplantningen allerede er på plads. Frugtlandene kunne desuden fungere som rekreativt areal.

6. Stiforbindelser

Der er foreslået en række stier i området. De viste stier er kun vejledende og den endelige placering af disse skal

Eksempel på grønne rabatter langs Stationsvej, der giver vejen landsbykarakter

planlægges i et tæt samarbejde mellem Spandets borgere og de respektive lodsejere. Stierne kan være både trampestier og grusstier langs markskel og levende hegn. Det har i udlæg af stierne været vigtigt at forbinde Spandet med de landskabelige værdier der er i området samt de andre byer i sognet. De forskellige ruter er indtegnet på modstående kortmateriale. Enkelte af forbindelserne er fremhævet herunder:

7. Cykelsti til Ribe

Der er forslag om at etablere en cykelsti ind til Ribe. Der er lagt op til, at cykelstien eventuelt kunne være en landskabelig rute.

8. Markering af Banestrækningen

Markeringen sker ved en stiforbindelse på den gamle banestrækning, stien kunne videreføres, så den fører over til Roager og eventuelt også andre byer langs jernbanens tracé. Sporene fra banen kan stadig ses i landskabet i dag, men skinnerne er væk.

9. Forbindelse til Fårmandsbjerg

Fårmandsbjerg sydøst for byen er en attraktion i landskabet både for borgere i Spandet, men også for kommunen, da stedet er kommunens højeste punkt. I dag kan man ikke komme fra byen til stedet, men det bør der laves om på. En rydning af Fårmandsbjerg vil skabe bedre kontakt mellem byen og 'bjerg'. Rydningsplan er ved at blive udarbejdet af Esbjerg Kommune.

Indkørslen til byen kan markeres mere, her indkørslen ved Skolevænge i dag

10. Markering af grænsen

Spandet har tidligere været en del af Tyskland, den daværende grænse løb lige nord for byen. Denne historie er vigtig at fortælle til omverden og kunne eventuelt gøres ved en markering af grænsen med en række pæle i landskabet. Samtidig bør der ske udpegningen af bygninger, som har spillet en rolle i grænselandskabet. Grænsens forløb kan ikke ses på kortudsnittet.

11. Portaler ved indfaldsveje

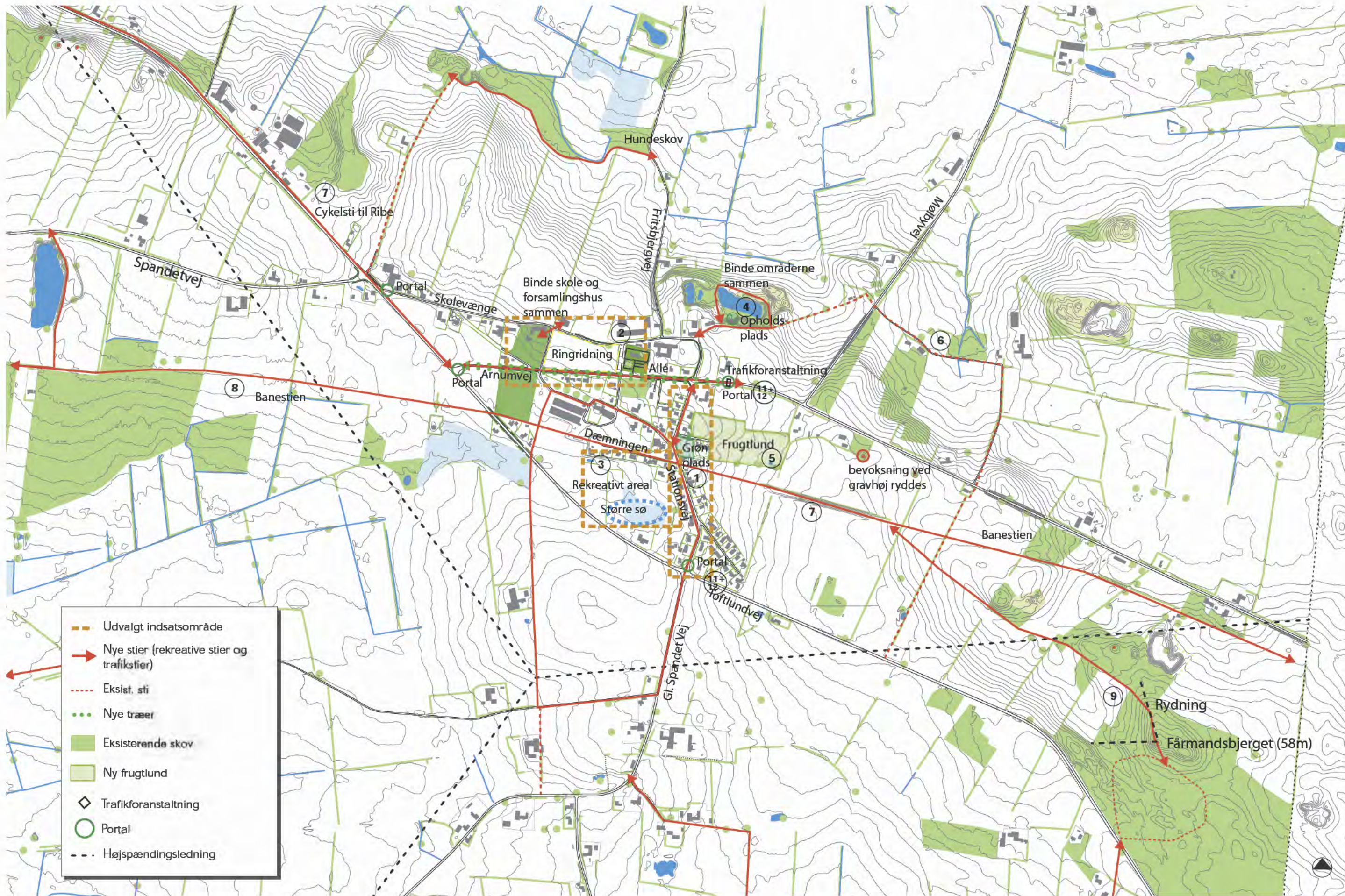
Der er ønske om portaler ved indfaldsvejene til Spandet. Portaler opstilles ved følgende indgange:

- Mod øst fra Arnumvej
- Mod syd fra Toftlundvej/Stationsvej
- Mod vest fra Toftlundvej/Arnumvej
- Mod vest ved Toftlundvej/Skolevænge.

Portalen kan udformes som forslaget til krydset ved Toftlundvej der vises under indsatsområderne.

12. Trafikforanstaltning

Langs Arnumvej kan farten være høj, derfor vil det være ønskeligt med trafikforanstaltninger i begge ender af vejen. Foranstaltningerne bør ske enten ved chikaner eller hvælvede flader.

- Udvalgt indsatsområde
- Nye stier (rekreative stier og trafikstier)
- - - Eksist. sti
- Nye træer
- Eksisterende skov
- Ny frugtlund
- ◇ Trafikforanstaltning
- Portal
- - - Højspændingsledning

Indsatskort 1:10.000

INDSATSOMRÅDE 1

STATIONSVEJ OG BRUGSGRUNDEN

Det første indsatsområde i Spandet er området omkring Stationsvej. Indsatsområdet inkluderer både ankomsten til byen, vejens profil samt brugs- og stationsgrunden.

Stationsvej er i dag præget af en del forskelligartede rabatter med og uden kantsten, i grus eller græs. I fremtiden bør Stationsvej have en ensartet rabat i græs. Dette understreger landsbyformemmelsen og gør vejen endnu mere grøn. I dag er der allerede en række gode eksempler på grønne fortove i byen, og de gode takter bør videreføres langs Stationsvej. Da Stationsvej ikke er stærkt trafikeret vælges det ikke at lave fortov langs vejen. Omdannelsen af Stationsvej kan eventuelt ske i forbindelse med separat kloakering i byen.

Ankomsten til byen fra Toftlundvej markeres ved en hvælvet flade i mørk densiphalt (et slidstærkt materiale, der kombinerer egenskaber fra beton og asfalt, og desuden kan indfarves i et væld af farver). Den hvælvede flade fungerer som et aflangt bump, der markerer ankomsten til byen. For at understrege indkørslen til byen plantes to rækker frugttræer i vejkanterne. Frugttræerne markerer stedet yderligere og skaber en reference til den foreslåede frugtland i byen. Den udformede ankomstsituation kan anvendes ved de andre indfaldspunkter til byen.

Ved Brugsgrunden foreslås en grøn opholdsplads, der markerer sig ved en bakke i græs. I bakken indskydes et bueslag, som danner en mindre plads. På pladsen plantes et nyt grantræ som kan fungerer som juletræ i fremtiden. Der placeres bænke og et legelandskab af mindre toppe og andet legeudstyr. Pladsen foreslås anlagt i grus. Ved den eksisterende bygning kan der opsættes et infoskilt. Desuden kan den eksisterende bygning anvendes til hvad der måtte ønskes i byen, fx fælles redskabsskur, mødested, opbevaring etc. På plænen opstilles byens flagstang. I kanten af plænen kan der etableres en tarzanbane, der forhindrer indkørsel på grunden, desuden opsættes der et busskur.

Tilsammen skal de tre projekter (de grønne rabatter, ankomsportalen og brugsgrunden) give Stationsvej et løft og være en indbydende ankomstvej til Spandet.

Oversigt Stationsvej 1:2000

Ankomstportal ved Toftlundvej samt det grønne vejprofil langs Stationsvej 1:500

Grønt område på Brugsgrunden 1:500

Balancelandskab placeres ud mod vejen og fungerer som afgrænsning af Brugsgrunden

Bakker som lege- og siddelandskab

Sådan kunne Brugsgrunden komme til at se ud i fremtiden, med juletræ, flagstang, mindre legebakker og bakken i baggrunden

INDSATSOMRÅDE 2

SAMMENBINDING AF KIRKE, FORSAMLINGSHUS OG DEN GAMLE SKOLE

Spandet er, som tidligere nævnt, en splittet by. Der er mange omdrejningspunkter i byen, og disse punkter bør forbindes og forstærkes, for at skabe bedre sammenhæng i byen. Indsatsområdet viser hvordan den gamle skole, forsamlingshuset, kirken og eventuelt det fremtidige område ved Teglværksøen kan bindes bedre sammen i fremtidens Spandet.

Sammenbindingen sker på flere niveauer og med en række forskellige virkemidler. Ved Arnumvej etableres en allé, der bygger videre på trærækken foran kirken. Alléen binder området bedre sammen og skaber et ensartet vejforløb. Desuden etableres en gangsti i grus langs Arnumvej. Stien ligger på ydersiden af alléen væk fra vejen.

Ved den lille vej op til skolen etableres en hvælvet flade, lig den ved Stationsvej/Toftlundvej, som markerer overgangen af Arnumvej i mødestedet for en række stier. Det eksisterende læhegn op til skolen suppleres med en række træer, så de tilsammen danner en allé, som giver en fin ankomstvej til den gamle skole. Ved den gamle skole etableres en grøn plæne på forpladsen med mindre træer og den eksisterende flagstang. Dette gør ankomsten mere indbydende og reducerer det meget store grusareal der er i dag.

Syd for Arnumvej løber en gammel skolesti samt 'den grønne sti' langs det eksisterende læhegn, disse stier bør der skabes en forbindelse til fra området ved skolen. Overgang bør understreges ved Arnumvej. Dette sker ved en hvælvet flade, der markerer overgangen og fungerer trafikdæmpende.

I overgangen mellem den gamle skole og forsamlingshuset etableres der er en større hvælvet flade i densiphalt, som markerer stedet på vejen. Desuden etableres der en sammenhængende belægning fra den gamle skole til forsamlingshuset med bånd af betonsten lagt i slotsgrus. Båndene viser sammenhængen mellem de to steder, og giver begge huse en smukkere ankomstsituation. For at give skolens østfacade et løft foreslås det skæmmende skur nedrevet. Både ved den gamle skole og forsamlingshuset er der forsøgt at reducere grusarealet for at skabe en mere grøn karakter omkring bygningerne.

Fra overgangen ved den gamle skole og forsamlingshuset etableres en sti hen over den foreslåede fremtidige ringridningsplads der sigter mod lågen til kirkegården og kirketårnet. Stien deler markarealet i to. Den sydlige del fungerer som græsningsareal for dyr under et fælles græsningslaug. På den anden del placeres lavere træer, eventuelt frugttræer. På græsningsarealet placeres en portal til ringridning på marken permanent og der etableres et læskur til dyrene. Langs stien placeres der solide bænke, der indbyder til ophold og en snak med de græssende dyr. Eller, når der er ringridning, plads til tilskuere.

Tilsammen skaber de forskellige tiltag en sammenhængende struktur i området med en grøn karakter, som passer til landsbyens identitet. Med udførelsen af indsatsområdet skabes et klart og sammenhængende center i byen, der forener aktiviteter og landskabet.

De tre knudepunkter omkring Skolevænge

Eksempel på robuste bænke. Bænkene kan stå langs stien til kirken og opfordre til hvil

Portalen til ringridning placeres på marken permanent. Portalen erindrer borgere om de gode minder og vækker interesse for forbipasserende

Collage af sammenbinding af forsamlingshus og den gamle skole

Plan området ved kirken, den gamle skole og forsamlingshuset

INDSATSOMRÅDE 3

GRØNT OMRÅDE VED TOFTLUNDVEJ

Området ved Toftlundvej er i dag et halvfugtigt engareal, der anvendes til græsning. Det foreslås at der på engarealet skabes en større sø med et omkringliggende rekreativt græsningsareal. Ved omdannelsen af området skabes der samtidig et flottere indgang til byen for bilisterne på Toftlundvej. Området er i dag privatejet og udviklingen af stedet afhænger af en positiv og konstruktiv dialog mellem grundejer og borgerne i Spandet.

Søen etableres ved udgravning af det allerede lavere liggende areal på engen. Da arealet er udpeget til §3 område, skal der ansøges om etableringen af søen før arbejdet går i gang. Overskudsgrunden fra udgravningen kan bruges til etableringen af bakken ved brugsgunden samt en bakke nord for søen. Da der allerede er vand i området, forventes det, at søen vil blive fyldt naturligt. Hvis dette ikke er tilfældet kan søen anvendes af Forsyningen til regnvandsbassin i forbindelse med separat kloakeringen i byen. Langs søens bredder bør der etableres naturlig beplantning.

Omkring søen etableres et rekreativt landskab med shelters, en mindre platform ud i søen samt stiforløb omkring søen. Stiforløbet kobles til Stationsvej mellem to ejendomme. Ved indgangen opsættes en smæklåge.

Nord for søen kan der eventuelt opstilles solceller, som kan producere strøm til byen. Solcellerne kan desuden profilere Spandet som en by, hvor der er fokus på produktionen af bæredygtig energi.

Græsningsarealet kommer til at høre under et græsningslaug, som foreslås etableret i byen. Der bør etableres et læsskur til dyrene som ved Ringridderpladsen. Græsningslauget har dyr både på dette areal og på ringridningspladsen.

Arealet vil i fremtiden skabe en flot ankomst til byen og være en lokal attraktion, for indbyggerne i Spandet og byens besøgende.

Collage af ankomst til byen set fra Toftlundvej -området fremstår som en indbydende ankomst til Spandet med ny sø, bakketop og stier

Søens karakter bør være så naturlig som muligt

På græsningsarealet kan der måske på sigt opsættes solceller til energiproduktion

En platform ud i søen, kan sikre et flot kig og en anden oplevelse af søen

BILAG 1

BESKYTTET NATUR

Beskyttede naturtyper

Enge, moser, heder, overdrev, strandenge, søer og vandløb er alle beskyttede naturtyper. Naturbeskyttelsesloven beskytter disse naturtyper mod indgreb, der kan ændre deres tilstand. Det er alle sårbare miljøer, der meget nemt lider uoprettelig skade ved ændret anvendelse eller tilføjelse af nye arter eller stoffer som eksempelvis gødning.

Enge

Naturenge har ofte et rigt plante- og dyreliv. Velgræssede naturenge kan indeholde mange plantearter og er bl.a. vigtige orkidé-lokaliteter. Enge, der drives med ekstensiv græsning eller høslet, som er moderat fugtige og aldrig omlægges, er levested for mange plante- og dyrearter.

Engene trues hovedsageligt af dræning og græsningsophør, og det er derfor vigtigt at opretholde eksisterende græsning eller høslet og en fugtig jordbund. Dræning kan medføre, at engene tørrer ud, hvorved mange plante- og dyrearter forsvinder. Hvis græsning ophører, vil høje græsser og andre urter udkonkurrere mange mindre plantearter. Ejere af enge har pligt til at vedligeholde dem som lysåbne.

Moser

Moser findes på lavtliggende jorder med en høj vandstand. De har en naturlig vegetation af urter, buske og træer tilpasset meget våde forhold. Mange sjældne plantearter og orkidéer vokser i moser. Moserne har ofte et rigt dyreliv med mange insekter. De kratdækkede moser har især stor betydning for rådyr og andet vildt.

Beskyttelsen betyder et alment forbud mod ændring af tilstanden. Ejere af moser har pligt til at vedligeholde dem som lysåbne. Plejen kan bestå af rydning af vedplanter og genindførelse af græsning uden at gøde og sprøjte.

Heder

Heder trues af tilgroning med træer og buske og for at bevare heden, skal træer og buske ryddes. Ejere af heder og overdrev har pligt til at vedligeholde dem som lysåbne. Man kan pleje dem ved at efterligne de gamle driftsformer. Det vil sige græsning, afbrænding eller tørveskrælning af hedearealet og græsning eller slåning af overdrevet. Ved sidst nævnte metode er det vigtigt at det afslåede materiale fjernes fra arealet. Vær opmærksom på, at nogle af de nævnte plejeforslag kræver, at der først skal søges om dispensation fra kommunen, som til gengæld gerne hjælper med råd og vejledning.

Søer og vandløb

I området findes flere små søer og vandløb, som alle er beskyttede af Naturbeskyttelsesloven. Det betyder, at oprensning af søerne/vandløbet (ud over sædvanlig drift), rørlægning af strækninger, anlæggelse af overkørsler samt andre ændringer af vandløb og søer kræver dispensation efter Naturbeskyttelsesloven.

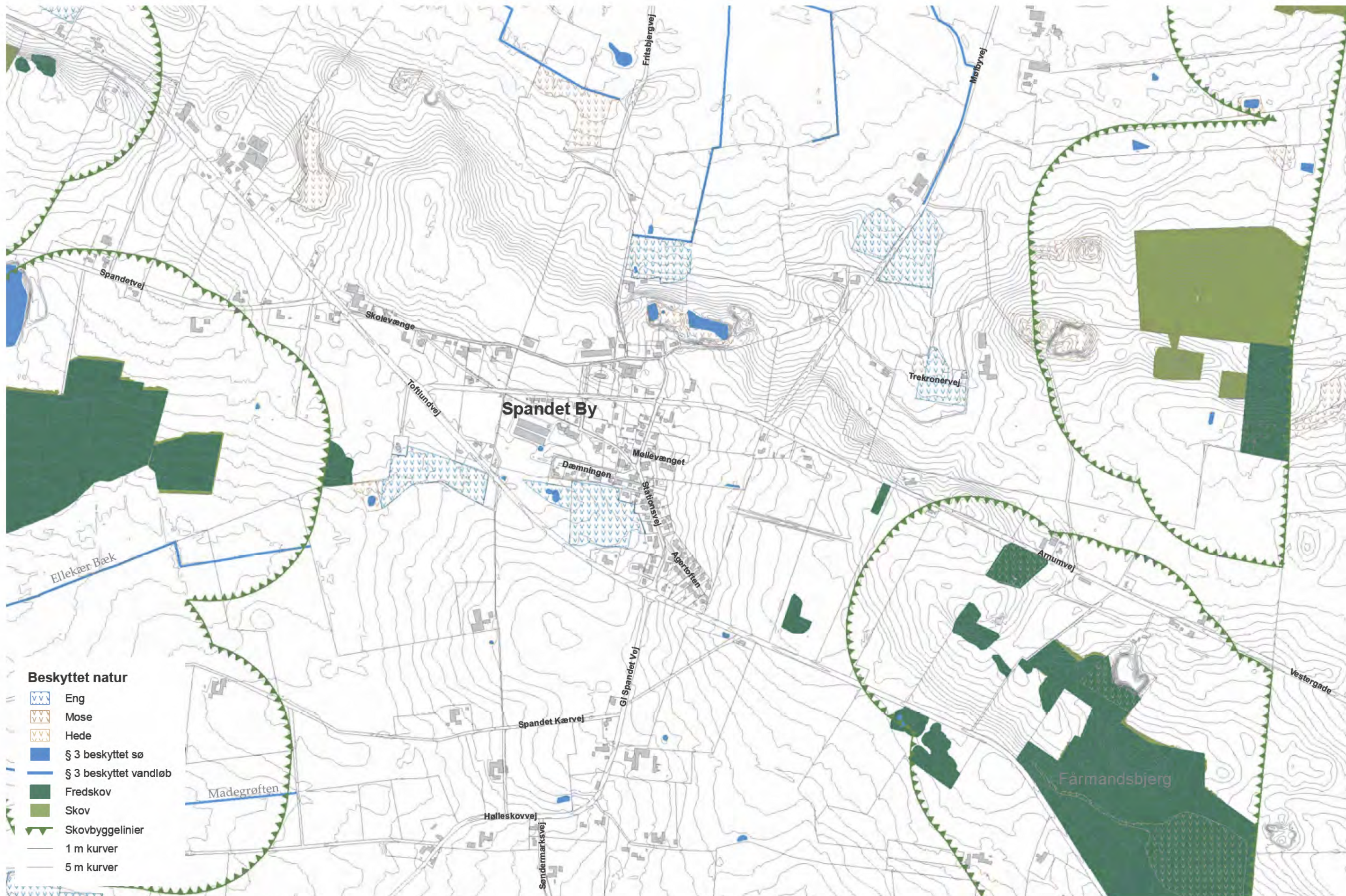
Skovbyggelinie og fredskovspligt

Skovbyggelinjen er en bufferzone på 300 m omkring skove, hvis formål det er at sikre skovenes værdi som landskabselementer og opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet. Inden for byggelinjen må der ikke placeres bebyggelse eller opstilles campingvogne og lignende.

Når et areal er fredskovspligtigt, har ejeren af arealet pligt til at anvende det til skovbrugsformål. Fredskovsarealer er dermed beskyttet mod rydning, forhugning, kreaturgræsning m.m.

Sti ved Fårmandsbjerg - det er svært at fornemme bakken i landskabet, og den smukke udsigt, da beplantningen er tæt

Beskyttet natur 10.000

BILAG 2

BINDINGER

I Spandet og omegn er der en lang række bindinger, som eksempelvis drikkevandsinteresser, fortidsmindebeskyttelse og afstandskrav til husdyrproduktion, der skal tages hensyn til i planlægningen af området. I det følgende vises nogle af de bindinger, der skal tages højde for i området, men det fulde overblik over aktuelle bindinger fås i kommuneplanen.

Fredede fortidsminder

Fortidsminder, f.eks. gravhøje, må ikke ødelægges eller fjernes. Inden for 2 m fra fortidsmindet må der heller ikke jordbearbejdes, gødes og/eller plantes.

Fortidsmindebeskyttelseslinie

For at bevare fortidsminderne som landskabselementer i det åbne land, er de pålagt en beskyttelseslinie. Der må ikke foretages ændringer inden for denne linie. Det vil sige, at der heller ikke må plantes skov på disse arealer.

Pleje af gravhøje

Gravhøje bør plejes, så de ikke forsvinder. Træer og buske kan ødelægge gravhøjene og tiltrække ræve og grævlinger, som med deres gravsystemer kan ødelægge en gravhøj fuldstændigt.

Gravhøjene må gerne afgræsses, så længe de ikke beskadiges. Ved rydning af uønsket trævækst på og omkring højene, skal træer/buske fældes – ikke trækkes op.

Sten- og jorddiger

Sten- og jorddiger udgør en landskabelig, biologisk og kulturhistorisk værdi. En del af disse diger er derfor beskyttede.

Beskyttelsen betyder, at digerne ikke må sløjfes, ændres eller beskadiges. Det betyder, at sten- og jorddiger ikke må sprøjtes eller gødskes mv., og at etablering af gennemkørster i digerne heller ikke er tilladt.

Exner-fredninger

Omkring kirker er der tinglyst fredningsaftaler for de helt nære omgivelser, de såkaldte Exner-fredninger. Fredningerne er sket for at undgå skæmmende byggeri eller lignende lige op ad kirken. Ændringer inden for disse områder kræver Fredningsnævnets godkendelse.

Kirkebyggelinien

Kirker er ud over Exner-fredninger også sikret mod bebyggelse, der kan skæmme kirken. Inden for en afstand af 300 meter, må der derfor ikke opføres bebyggelse med en højde over 8,5 meter.

Kirkeomgivelser

Kirkeomgivelser omfatter både kirkens nære omgivelser og de fjernere omgivelser. Det vil sige både det bebyggede område, hvor kirkebygningen er det dominerende bygningselement, og det åbne landskab, hvor kirken er en markant bygning. Er der ønske om at opføre byggeri inden for kirkeomgivelserne, skal de kirkelige myndigheder først høres. Herved sikres det, at der inden for kirkeomgivelserne ikke sker ændringer, som kan forstyrre kirkernes visuelle indvirkning i landskabet.

Kulturmiljø

Kulturmiljøer er bevaringsværdige helheder og overordnede sammenhænge, der står som gode eksempler på historiens udvikling og indflydelse på det miljø, de er en del af.

Bevaringsværdige bebyggelser og helheder skal fastholdes som historiske miljøer. Inden for det bebyggede miljø må der kun udføres byggearbejde og anlæg, der bidrager til at fastholde, forbedre og genskabe det bevaringsværdige miljø.

Bygningskultur

Bevaringsværdige bygninger har regional eller lokal betydning, og det er som hovedregel kommunerne, der udpeger og har ansvaret for dem. I modsætning til fredninger kan en udpegningsområde som bevaringsværdig alene omhandle bygningens ydre. Bevaringsværdige bygninger skal sikres bevaret i forbindelse med tiltag i området, såfremt de er i kategori 1-5 og ligger indenfor et kulturmiljø eller kulturlandskab eller såfremt de er i kategori 1-3 og ligger udenfor et kulturmiljø eller kulturlandskab

De bevaringsværdige bygninger er udpeget i kommuneplanen på baggrund af Ribe Kommuneatlas (1990). Siden udpegningsområde er foretaget, kan der være foretaget ændringer, der gør, at nogle udpegninger er blevet uaktuelle.

Afstand til dyrehold

For at undgå unødige gener fra erhvervslandbrug er der i Husdyrloven vedtaget en lang række kriterier for, hvor tæt på byzone og samlet bebyggelse, der må opføres/udvides en husdyrproduktion. Loven skal medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Med loven tilsigtes det særligt at forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt at begrænse lugt-, lys-, støv-, støj- og fluegener fra husdyrbrug, herunder fra produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v.

Ud fra en given husdyrproduktions størrelse og karakter vurderes en respektafstand, der skal holdes mellem husdyrproduktionen og byzone. Det betyder, at husdyrproduktioner nær byzonen kan begrænses i deres udviklingsmuligheder, ligesom en udvidelse af byzonen kan medføre fremtidige begrænsninger af eksisterende husdyrbrug.

Vandværkets kildepladszone

Arealer inden for kildepladszonen ligger så tæt på vandboringen, at der er stor risiko for, at boringen kan blive forurennet af sprøjtemidler, olie eller andre uønskede stoffer. Kildepladszoner er højt prioriterede områder med hensyn til beskyttelse af grundvandet, fordi en forurening umiddelbart vil kunne få alvorlige konsekvenser for vandforsyningen. Der gives normalt ikke tilladelse til ny bebyggelse inden for zonen.

Spandet Kirke på et lille højedrag i landskabet

Bindinger 10.000

BILAG 3

STØTTEMULIGHEDER

Nedenstående er en liste over mulige puljer og fonde man kan søge i forbindelse med landsbyplanen:

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter

Ministeriets hjemmeside Liv og Land er målrettet landdistrikterne og indeholder eksempler på viden og inspiration, der vil være specielt interessant for Landsbyplanernes målgrupper. På hjemmesiden Liv og Land oplistes også en lang række fonde og puljer på landdistriktsområdet, som man med fordel kan søge.

Der er oplistet private fonde og puljer samt puljer der administreres af ministeriet.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.livogland.dk

Friluftsrådet

Friluftsrådet yder støtte via Tips- og lottomidler til friluftslivet, herunder bl.a. materialer og udstyr til friluftaktiviteter, faciliteter og udstyr, der øger befolkningens forståelse for naturen samt mulighed for friluftaktiviteter, etablering af f.eks. overnatningshytter, lejrpladser, skibe, naturskoler, informationscentre og friluftsgårde etc. samt formidling af samspillet mellem naturen og kulturhistorien.

Ansøgningsfrist: 1. marts, 1. juli og 1. november
Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.friluftsradet.dk

Lokale- og Anlægsfonden

Lokale- og Anlægsfonden har til formål at udvikle og støtte byggeri inden for idræts-, kultur- og fritidsområdet. Det kan være fra renovering af en spejderhytte til storstilet udbygning af et klubhus, fra oprettelsen af et lokalt samlingssted for skatere til store kultur-, musikhuse og idrætsanlæg. Det kan være idræt, børne- og ungdomsformål, teater, musik, film, dans, friluftsliv med mere.

Lokale- og Anlægsfonden giver ikke støtte til projekter hvis samlede anlægsudgift er på under 1 million kroner.

Lokale- og Anlægsfonden råder ud over fonden over en Pulje til Klublokaler og Væresteder. Puljen er øremærket klublokaler og væresteder til idræt, friluftsliv, børneteater, musik, dans og andre rammer for trivsel og samvær. Puljen kan søges af foreninger og institutioner inden for idræts-, kultur- og fritidsområdet.

Lokale- og Anlægsfondens Pulje til Klublokaler og Væresteder giver støtte til projekter mellem 100.000 og 1 million kroner.

Ansøgningsfrist: Løbende.
Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.loa-fonden.dk

Gratis rådgivning

Udover de forskellige støtte- og lånemuligheder, som Lokale og Anlægsfonden tilbyder, kan man også gøre brug af Fondens gratis rådgivning. Rådgivningen gives i forbindelse med udvikling af nye idéer og i forbindelse med kvalificering af konkrete projekter og ansøgninger. Potentielle ansøgere kan i en rådgivningsfase få diskuteret deres idé, inden der udarbejdes en endelig ansøgning.

Arkitekturrådgivning

Står I med en idé til at udvide jeres klubhus eller ombygge spejderhytten, kan I nu trække på hjælp fra rådgivningsfirmaet Bolius – Boligejernes Videncenter A/S - til at omsætte jeres idé til virkelighed.

Ildsjæle i mange foreninger har måttet sande, at det kan være svært at få overblik over, hvilke muligheder, der er, når man skal bygge og indrette, hvad man kan få for pengene, og hvordan det gøres bedst muligt.

Derfor har vi i Lokale- og Anlægsfonden indgået en aftale med Bolius om, at de stiller deres netværk af arkitekter m.fl. til rådighed.

I viften af rådgivning kan Bolius blandt andet tilbyde udarbejdelse af skitseforslag, projektforslag med byggetegninger, hjælp til de kontraktlige forhold med entreprenører samt en kontrolfunktion af økonomi og kvalitet.

Udarbejdelse af skitseforslag hos Bolius koster mellem 7.000 og 15.000 kr. inkl. moms.

Udarbejdelse af projektforslag m.v. varierer alt efter projektets størrelse og omfang.

Udgifter til rådgivning og bistand fra Bolius kan indgå i projektregnskabet og dermed udgøre en del af de projektdgifter, som der søges om støtte til hos Lokale- og Anlægsfonden.

Forsøgspulje til gratis arkitektbistand

Lokale- og Anlægsfonden har afsat en særlig forsøgspulje på 100.000 kr. til at dække udgifterne til arkitekturrådgivning, (max. 10.000 kr. inkl. moms pr. projekt).

For yderligere information om Puljen:
www.loa-fonden.dk

Matas Miljøfond

Matas Miljøfond yder økonomisk støtte til buske og træer der plantes på børns legepladser, samt evt. fjernelse af asfalt til fordel for grønne miljøer. Børneinstitutioner kan også søge fonden om flytbare pavilloner (Flex tents), der øger muligheden for, at børn kan være ude at lege i al slags vejr.

Ansøgningsfrist: 15. maj og 1. december.
Yderligere information og ansøgningsmateriale: www.matas.dk

Nordea Fonden

Nordea Fonden yder støtte til projekter, der fremmer det gode liv, dvs. enten er sunde for sjæl eller legeme. Fonden fokuserer på fire områder, Sundhed, motion, natur og kultur, og vægter aktiviteter af høj kvalitet og originalitet, som aktivt involverer mange mennesker. Der ydes støtte til projekter i alle størrelser og på såvel lokalt, regionalt og nationalt niveau. Der kan søges støtte til mindre lokalt forankrede projekter på under kr. 100.000,- og til større projekter på over kr. 100.000,-

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.nordeafonden.dk

Fonden Realdania

Realdania støtter bredt forskellige initiativer, som gør en positiv forskel og er med til at udvikle og forandre det byggede miljø i Danmark. Der arbejdes inden for tre fokusområder, byen, byggeriet og bygningsarven, og hvert år udpeges der herudover en række særlige indsatsområder.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.realdania.dk

Realdanias ildsjælekampagne

Små projekter med stor effekt: Nye mødesteder i tomme bygninger. Urbane haver og bæredygtige løsninger. Byggelegepladser, bygningsbevaring og nye rammer for fritidsliv. Ildsjæleprojekter over hele landet er levende beviser på, hvad borgerengagement kan betyde, og ildsjæle skaber ofte en merværdi for lokalsamfundene, der langt overstiger deres arbejdsindsats.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.byggerietsildsjæle.dk

Realdanias Forretningsmuligheder i tomme gårdejendomme

Skal liv og udvikling tilbage på landet, er der brug for nye initiativer på de tusindvis af danske gårdejendomme, som ikke længere bruges til landbrug.

Realdanias formidlingsinitiativ 'Genanvend Gården' lancerer nu markedsværktøjer til alle, som arbejder med nye forretningsområder i tomme gårdejendomme.

'Genanvend Gårdens' hjemmeside giver ejerne målrettet hjælp til at udarbejde markedsanalyser og forretningsudvikling.
Læs mere på www.realdania.dk

Tuborgfondet

Tuborgfondets formål er at virke for samfundsgavnige formål, særlig til støtte for dansk erhvervsliv. Fonden støtter store og små aktiviteter inden for alle dele af det danske samfund, lige

fra kunst, kultur, sport, foreningsvirksomhed, uddannelse samt erhvervsrelateret forskning.

Hvert andet år – i lige år – opretter Tuborgfondet underfondet "Tuborgs Grønne Fond", der støtter aktiviteter der i bredeste forstand gør Danmark lidt "grønnere". Fondet uddeles næste gang i 2010 i portioner på op til 15.000 kr.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.tuborgfondet.dk

Trygfonden

Trygfonden støtter både store og små projekter, der skal øge danskernes oplevelse af tryghed i hverdagen. Fonden har 11 fokusområder fordelt på hovedområderne sikkerhed, sundhed og trivsel.

Ansøgningsfrist: 1. marts og 1. september kl. 16.00 hvert år.
Yderligere information og ansøgningsmateriale:
www.trygfonden.dk

Esbjerg kommunes Byfond

Esbjerg Kommunes Byfond yder støtte med henblik på bevarelse af arkitektonisk og kulturhistorisk værdifulde huse og miljøer inden for Esbjerg Kommunes område. Støtten tildeles i form af kontanttilskud eller lån, men fonden yder også gratis konsulentbistand til istandsættelses- og vedligeholdelsesarbejder, hvor råd og vejledning måtte ønskes.
Ansøgningsfrist: Løbende

Spor i landskabet

Hvordan skaber man adgang ud i naturskønne arealer, hvordan får man lavet aftaler med lodsejeren og får markeret ruterne?

Projekt 'Spør i Landskabet' samarbejder med Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Skov og Naturstyrelsen, Landbrug og Fødevarer m.fl. og giver gode råd og tilskud til realiseringen af stier i det åbne land. Fra 2010 og de næste 5 år er der afsat midler til realiseringen af 350 spor i landskabet.

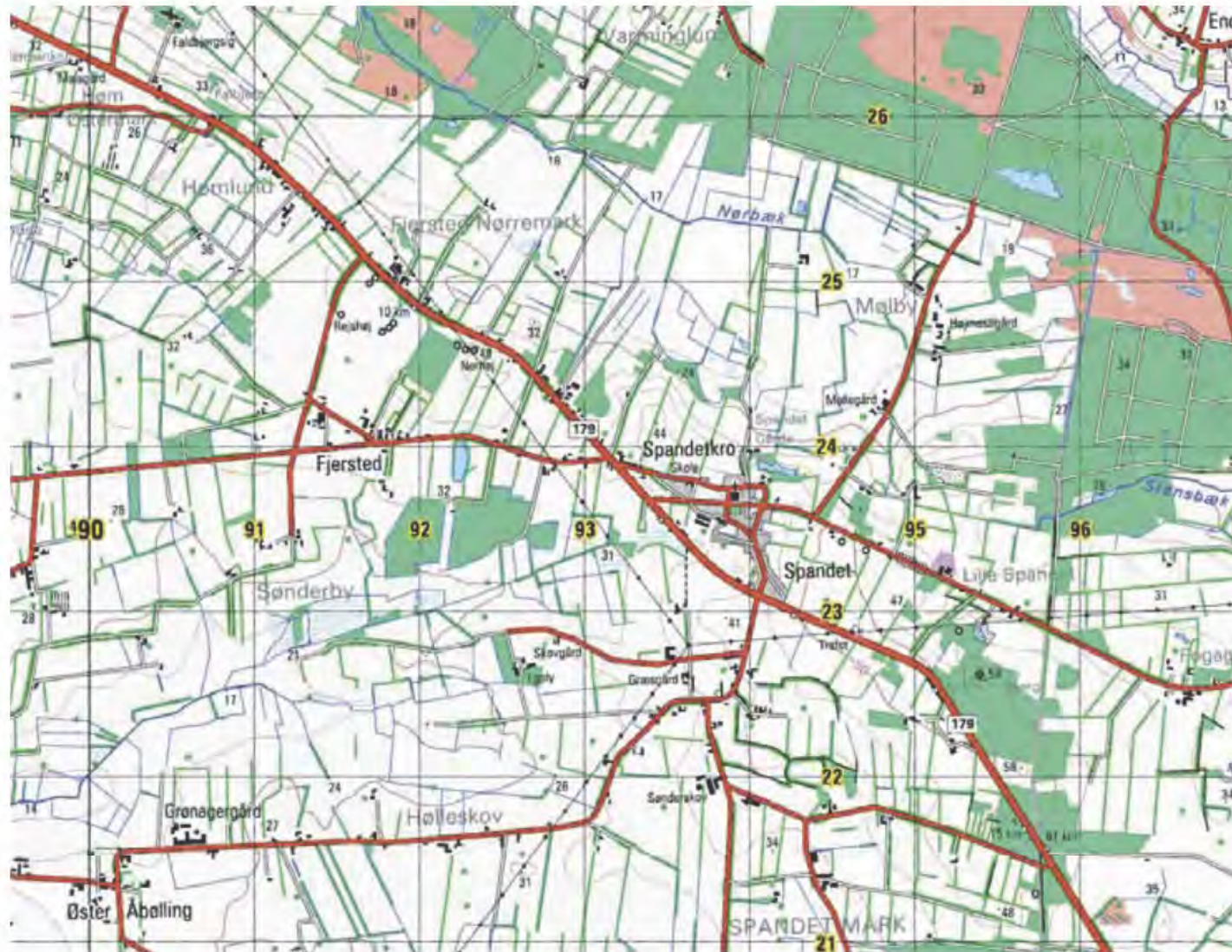
Ansøgningsfrist: Løbende

Yderligere information: www.spor.dk

Yderligere støttemuligheder kan findes på www.tilskudsbasen.dk som er en omfattende database på internettet med fonde og tilskudsordninger fra Danmark, Norden, EU og øvrige lande.

BILAG 4

SPANDETS ØNSKER,
noter fra workshop d. 16.04.2012

Spandet Sogn

Der var mødt 46 mennesker op i Spandet Forsamlingshus til workshop omkring byernes udvikling. Der var mange positive input til udviklingen af Spandet som følger her:

1. Stiforløb

- Sti langs Arnumvej
- (Renovering af fortovet fra Brugspladsen til Arnumvej)
- Stiforbindelse til Fårmandsbjerg og forbedre stiforbindelsen
- Koble byen på Ansgarruten
- Markering af grænsen v. stiforløb
- En del forslag til stiforbindelser rundt i byen.
- Motionsrute ned mod syd, Spandet Kærvej og Gl. Spandet Vej
- Cykelsti til Ribe
- Genetablere gammel skolesti
- Stiforløb syd om byen ned til spandet Kærvej, Gl. Spandet Vej og rundt til Fårmandsbjerg.
- Stiforløb ud til borgruinen og rundt i grønt område syd for Fjersted
- Stiforløb fra Toftlundvej mod nord op til grønt fælles jord mod nord
- Sti fra Arnumvej til Mølbyvej / markering af grusvej

2. Byens rum

- På pladsen hvor Brugsen var foreslås der en grøn plads med eventuelt frugtland samt bænke. Eventuel kobling til stationsgrunden. Kælkebakke kun eventuelt være pendant til Fårmandsbjerg udenfor byen. Eventuelt Minigolf.
- Stiforløb og opholdsplads ved den gamle lergrav nord for byen, eventuelt med borde/bænkesæt.
- Flytte Ringridningspladsen op til arealet ved den gamle skole
- Opstilling af busskure ved Brugsgrunden
- Sammenbinding af forsamlingshuset og skolen
- Ske noget mere på sportspladsen, eventuelt kroif
- Mindre søer omkring vandværket kunne bruges af offentligheden
- Fisk i søen syd for Dæmningen – søen kunne eventuelt gøres større
- Sundhedscenter i skolen
- Fortove og belysning omkring landsbymidte

3. Beplantning

- Træer langs Møllevenget
- Frugtland på arealet ved Møllevenget, Ringridningspladsen, kunne kobles med det lille vandhul der ligger på den sydøstlige del af grunden.
- Rydning af bævreasp på Fårmandsbjerg så der igen opstår en fin udsigt og man kan opleve højdedraget i landskabet. (Allerede aftalt med Esbjerg Kommune)
- Rydning af beplantning på gravhøje så disse bliver synlige. (Dette skal vurderes i forhold til at beplantningen er fredskov)
- Oprensning af sø ved Stensbæk Plantage, Poltekræmmerlavningen
- Etablering af hundeskov på fælles jord nord for byen.
- Vejtræer der binder byen sammen, eksempelvis allétræer langs Arnumvej
- Synliggørelse af start på byen ved Skolevænge, Stationsvej og Arnumvej eksempelvis vha. beplantning

4. Udbygning

- Forskønnelse af byen med fokus på facaderenovering.
- Mener ikke at byggegrundene i byen bliver solgt, derfor er det bedre at plante arealerne til med træer.

5. Trafikforanstaltninger

- Sænkning af farten på Toftlundvej fra Gendarmhuset til rasteplads ved Fårmandsbjerg
- Fartdæmpning på Arnumvej og Skolevænge, indsnævring af vejen ved byskiltet.

6. Branding

- Opslagstavle ved Brugsgrunden
- Gammelt grænseland, fortælle historien omkring det.
- Stensbæk Plantage
- Mange turister der kører forbi byen, forsøge at få dem inviteret ind.
- Skabe en rute rundt i byen der fortæller de gode historier, blandt andet omkring tunellen fra ruinen ind til byen. Grænselandet. Markere bygninger der er en del af historien.

Esbjerg
Kommune

ESBJERG KOMMUNE. VEJ & PARK.

PREBEN SKAARUP LANDSKABSARKITEKTER MAA. MDL.

Design, illustrationer og tekst:
Trine Lybech Madsen, Tobias Konishi og Preben Skaarup.

Fotos: Preben Skaarup og Vestjyske Museer.
Kort: © Esbjerg Kommune, Kortkontoret, © Kort &
Matrikelstyrelsen og © COWI.
Grundkort er ikke nødvendigvis ajourført.

Udgivet 2013 af Esbjerg Kommune. www.esbjergkommune.dk